

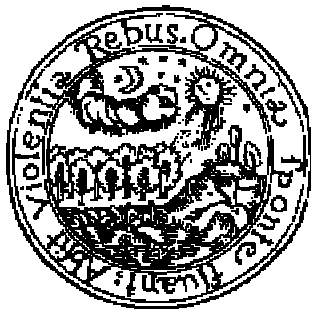

*Wij zijn allen burgers
van één wereld*

**Comenius Contact 21
maart 2010**

Comenius Stichting

De stichting heeft als doel het verbreiden van de kennis over de persoon en het gedachtegoed van de Tsjechische wijsgeer, pedagoog en theoloog Jan Amos Comenius (1592-1670) wiens denkbeelden nog steeds een grote actualiteit bezitten.

Secretariaat

Postbus 5810, 1410 GA Naarden
T.: 035-694 0526
E.: info@comenius-naarden.nl
I.: <http://www.comenius-naarden.nl>
Postbank: 2326180
ABNAMRO: 554085216 t.n.v.
Comenius Stichting te Naarden
ISSN: 1568-9565

Comenius Contact

Comeniusvoordracht 2010

De Comeniusvoordracht wordt dit jaar gehouden door prof. dr. Laurens Jan Brinkhorst. De titel is: *Europa, de vrijblijvendheid voorbij. Grondslagen en perspectieven.*

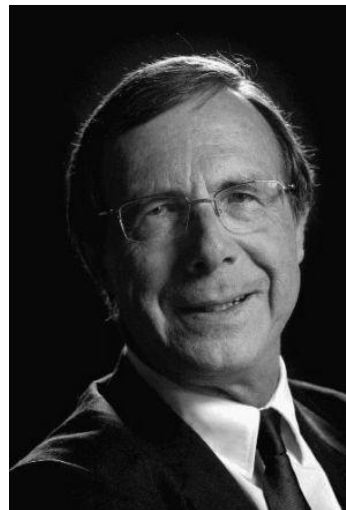
Comenius was een patriot en een wereldburger. Zijn denkraam richtte zich zowel op de positie van zijn vaderland als op die van Europa. Dit werelddeel had in de 16^e en 17^e eeuw zijn macht en invloed ver over haar grenzen uitgebreid.

Comenius bekommernis ging uit naar de gevolgen van deze machtsuitbreiding voor de volkeren buiten en binnen Europa. Velen van hen werden als onderdaan van de opkomende grote natiestaten gedwongen hun culturele eigenheid ondergeschikt te maken aan een vreemde van bovenaf opgelegde nieuwe identiteit.

In zijn geschriften heeft Comenius zich nadrukkelijk tegen deze machtspolitiek verzet. Hij pleitte voor een rechtvaardige en fatsoenlijke samenleving waarin de verscheidenheid tussen de verschillende volkeren wettelijk werd erkend. Eenheid in verscheidenheid was zijn devies. In feite stond Comenius een soort van 'statenbond' voor ogen. Hij stelde voor een drietal wereldraden op te richten om aan het nieuwe geheel leiding te geven.

In zijn voordracht zal professor Brinkhorst ingaan op de vraag hoever we zijn gevorderd op de weg naar de wereldvrede die Comenius voor ogen stond. In dit kader zal hij ook ingaan op de vraag welke barrières we nog moeten slechten in de nabije toekomst.

Prof. dr. L.J. Brinkhorst (1937) is hoogleraar Internationaal en Europees recht en bestuur aan de Universiteit Leiden. Daarvoor bekleedde hij diverse politieke functies zoals het Kamerlidmaatschap, het lidmaatschap van het Europees Parlement en het fractievoorzitterschap van D'66 in de Tweede Kamer. Ook was hij resp. staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, minister van Landbouw en minister van Economische Zaken en in 2005 -2006 vice-premier.

Comeniusdag 2010

17 april 2010,
14.00 uur
Grote Kerk
Naarden

*Alle volken moeten zich
inspannen voor het ge-
meenschappelijke wel-
zijn en ernaar streven
om de liefde tot hun
naasten te bevorderen.*

Comenius' Catholica

Programma Comeniusdag 2010

14.00 uur Comeniusvoordracht door prof. dr. Laurens Jan Brinkhorst
gevolgd door discussie

15.15 uur Pauze

15.45 uur Muziek

16.00 uur Afsluiting met een drankje

De muziek wordt uitgevoerd door het "Ysaÿe String Trio", bestaande uit

- Rada Ovcharova, viool
- Emlyn Stam, altviool
- Willem Stam, cello.

Deze jonge musici zijn afkomstig uit Canada en Bulgarije. Zij ontmoetten elkaar op het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en richtten het trio in 2006 op.

Uitgevoerd wordt:

- Beethoven - Strijktrio Opus 9 nr. 3 en
- Ysaÿe Trio - 'Le chimay'

De entreeprijs is € 15 per persoon; voor jongeren tot 23 jaar € 5.
Donateurs met één introducé(e) hebben gratis toegang.

De Comeniusvoordracht 2009, een terugblik

Op 28 maart 2009 organiseerde de Comenius Stichting haar jaarlijkse Comeniusvoordracht. De spreker was Paul Schnabel, directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau en mederedacteur van het SCP-rapport over sociale cohesie dat in 2008 is verschenen. Schnabel is ook bekend als publicist en vanwege zijn optredens op de tv. De titel van Paul Schnabels voordracht was *Verketteren of verbroederen. Een zoektocht naar eenheid in verscheidenheid.*

Het publiek dat de bijeenkomst in de Grote Kerk bijwoonde, was onder de indruk van Schnabels voordracht. De discussie na afloop was zeer levendig. Achteraf bezien, was de keuze van het vraagstuk van de omgang met diversiteit een gelukkige. Deze problematiek staat voorop in het werk van Comenius en zij is nog steeds actueel. Jan Amos legt in al zijn geschriften sterk de nadruk op de noodzaak om meer te letten op de overeenkomsten tussen mensen, generaties, maatschappelijke geledingen en volkeren dan op de verschillen.

In zijn voordracht ging Schnabel vooral in op het vraagstuk van de culturele diversiteit en de spanningen die hiermee gepaard gaan. Volgens hem moeten we oppassen met de huidige intolerantie en de nadruk meer gaan leggen op verdraagzaamheid en inschikkelijkheid. We moeten op zoek gaan naar nieuwe vormen van omgaan met elkaar om voorbij de heersende verkettering te komen. Verbroedering is misschien te veel gevraagd, maar goed buurmanschap, bereidheid om met de ander te praten, de ander te respecteren is heel belangrijk. Uit de enquêtes van het SCP blijkt dat hieraan onder bevolking grote behoefte bestaat.

De lezing van Schnabel is integraal te beluisteren via de website van de Comenius Stichting www.comenius-naarden.nl (rubriek Comeniusdag).

Bestuurswisseling

Met ingang van 1 februari 2010 heeft prof. dr. H.E.S. Woldring het voorzitterschap van de Comenius Stichting op zich genomen.

Henk Woldring (1943) studeerde sociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen en filosofie aan de Vrije Universiteit Amsterdam en de Goethe Universität Frankfurt a.M.. Hij was van 1986 tot 2008 hoogleraar politieke filosofie aan de Vrije Universiteit. Zijn afscheidsrede had als titel: Thomas More en de toekomst van Europa. Van 1999 tot 2007 was hij lid van de CDA-fractie van de Eerste Kamer.

Henk Woldring heeft in diverse publicaties over het gedachtegoed van Comenius geschreven. Het bestuur is blij dat hij bereid is zich als voorzitter in te zetten voor de Comenius Stichting.

prof. dr. H.E.S. Woldring

Comenius' herdenking 27 maart 2010

Sinds 1892 wordt in Naarden jaarlijks in maart een Comeniusherdenking gehouden. Bij die gelegenheid zijn altijd Tsjechen aanwezig. Volgens oud gebruik leggen de burgemeester van Naarden en de Tsjechische gezant kransen bij Comenius' graf en bij zijn standbeeld.

Dit jaar wordt aan deze jaarlijkse Comeniusherdenking een extra cachet gegeven. Na de kranslegging is er om 14.00 uur een bijeenkomst in de Grote Kerk.

De Tsjechische ambassadeur, Z.E. Petr. Mareš zal een voordracht houden. Zijn optreden wordt gevolgd door de Nederlandse première van het oratorium dat de Tsjechische componist Petr Eben schreef op basis van Comenius' bekende boek *Het labirint van de wereld en het paradijs van het hart*. De uitvoerenden zijn Hans Verhoef (spreekstem) en Wybe Kooijmans (orgel). De toegang is gratis.

Meer informatie over het boek van Comenius is te vinden op de website van de Comenius Stichting www.comenius-naarden.nl in de rubriek Varia Comeniana.

De Moederschool van Jan Amos Comenius

100 jaar geleden schreef Freud "dat er drie onmogelijke beroepen zijn: regeren, genezen en opvoeden". Uiteraard was Freud zich ervan bewust dat hij niet de eerste in de geschiedenis was die deze drie netelige onderwerpen op de publieke agenda zette. Want al vanaf de oude Grieken blijkt de mensheid zich zorgen te maken over het doen en laten van bestuurders, geneesheren en opvoeders.

Ook Comenius besteedt in zijn geschriften de nodige aandacht aan de vraagstukken m.b.t. religie, politiek, wetenschap, scholing en vorming. Zijn hoofdwerk *Consultatio Catholica* is zelfs geheel aan zijn denkbeelden ter zake gewijd.

Het tweede hoofdwerk van Comenius is *Opera Didactica Omnia* (ODO). Deze publicatie uit 1657 handelt uitsluitend over scholing, vorming en opvoeding.

Opmerkelijk in de ODO is vooral dat Comenius erin een blauwdruk opvoert van een schoolstelsel voor alle kinderen en jongeren vanaf 0 t/m

*De afgelopen 12 jaar
woonde ik in Amster-
dam. Hier heb ik ontdekt
hoeveel een mens kan
ontberen en wat het
enig nodige is in dit
leven.*

Unum Necessarium, 1668

Comenius Contact 21

Comenius Contact

Comenius Contact beoogt een platform te zijn voor allen die een bijdrage willen leveren aan de verspreiding en verdieping van Comenius' gedachtegoed. De gepubliceerde teksten zijn voor de verantwoordelijkheid van de schrijvers en vallen buiten de competentie van de Comenius Stichting. De redactie behoudt zich overigens het recht voor om teksten desgewenst in te korten.

Comenius Contact verschijnt in principe twee maal per jaar. Gelet op de doelstelling van de Comenius Stichting, om het gedachtegoed van Comenius aan een zo breed mogelijk publiek bekend te maken, wordt Comenius Contact gratis verspreid.

Bestuur van de Comenius Stichting

Voorzitter: prof. dr. H.E.S. Woldring
Secretaris: M.J.H. van den Maagdenberg-Demaret
Penningmeester: H. Lanting
Leden:
O.M.B. Fles
A.T. Moussault
S.G. Sap-van Saane
M. Schröder
M.P.D.B^{SSC} van Sytzama-van der Borch tot Verwolde

Comité van Aanbeveling

Dr. J.P. Rehwinkel, voormalig burgemeester van Naarden, voorzitter
Leden:
Jhr. mr. D.J. de Geer, rechter te Zutphen
Dr. Petr Mareš, ambassadeur van de Tsjechische Republiek
Mw. dr. Oksana Tomová, ambassadeur van de Slowaakse Republiek
Mw. dr. Rita Kohnstamm, psycholoog en publiciste
Dhr. Thijs van Leer, musicus en componist
Mevr. dr. B.E. van Vucht-Tijssen, voorz. Nat. UNESCO cie.
Prof. dr. H.W. von der Dunk, em. hoogleraar RU Utrecht
Prof. dr. L. Leertouwer, em. hoogleraar RU Leiden

Raad van Advies

Dr. mr. G.J. Leibbrandt, vm. voorzitter Nationale Unesco Commissie
J.J. Meijer, vm. (vice-)voorzitter Comenius Stichting
Mevr. prof. dr. D.W.J.M. Pessers, rechtssocioloog en publiciste
Dr. F.H.J.M. Suasso de Lima de Prado, slavist en publicist

Donateur zijn van de Comenius Stichting

Iedereen die belangstelling heeft voor de activiteiten van de Comenius Stichting kan dit kenbaar maken door zich op te geven als donateur. De stichting verkrijgt haar gelden uit bijdragen van fondsen, bedrijven, stichtingen alsmede uit donaties van particulieren.

Aanmelding als donateur kan geschieden d.m.v. het overmaken van minimaal € 20,- per jaar. Donateurs ontvangen automatisch Comenius Contact en twee gratis toegangskarten voor de Comeniusdag.

De Comenius Stichting is vrijgesteld van schenkings- en successierechten in de zin van artikel 32 ten eerste en artikel 33 ten eerste van de successiewet 1956.

24 jaar. In zijn optiek volgen de kinderen tot het zesde levensjaar de moederschool en daarna tot hun twaalfde de moedertaalschool. Daarna gaan de leerlingen hetzij naar het algemeen vormend onderwijs, hetzij naar een beroepsopleiding.

De publicatie over de voorschoolse opvoeding waarvan de Latijnse versie voor het eerst in de ODO verscheen heeft Comenius al in het begin van de dertiger jaren in het Tsjechisch en in het Duits geschreven. Hij koos voor deze beide talen, omdat zijn handleiding was bedoeld voor de leden van zijn Broedergemeente die in Midden-Europa in ballingschap leefden en die soms het Tsjechisch niet meer goed beheersten.

Comenius' *Moederschool* is actueel om twee redenen. Ten eerste, omdat Jan Amos hierin naar voren komt als gezinspedagoog. In de meeste geschriften over hem wordt hij vooral gekenschetst als een onderwijspedagoog.

De eerste Nederlandse (deel-)vertaling van de *Moederschool* door Maud Arkesteijn-van Willigen en de artikelen van een viertal Nederlandse deskundigen alsmede een artikel van de Tsjechische comeniologe Dagmar Čapková kan daarom van harte worden aanbevolen.

De *Moederschool* (102 bladzijden) is voor € 10,- (exclusief verzendkosten) verkrijgbaar bij het Comenius Museum, bij het Nationaal Onderwijsmuseum in Rotterdam en via de boekhandel.

Oproep donateurs

Wij Nederlanders geven vaak en gul, ook aan allerlei projecten buiten Nederland. Dit mag er echter niet toe leiden dat wij behartenswaardige zaken dicht bij huis verwaarlozen. De Comenius Stichting heeft tot nu toe haar bestaansrecht bewezen, maar zij wordt in haar voortbestaan bedreigd. Haar donateursbestand is de laatste jaren afgenomen doordat veel donateurs van het eerste uur zijn overleden. Bovendien blijkt het steeds moeilijker om sponsors voor de jaarlijkse Comeniusvoordracht te vinden. Nieuwe donateurs zijn derhalve nodig.

Het bestuur doet hierbij een oproep aan allen die de Comenius Stichting een goed hart toedragen om donateur te worden. Voor meer info, zie de website van de Comenius Stichting. U kunt zich aanmelden via de bon hieronder of via de website www.comenius-naarden.nl.

Wordt donateur

Naam en voorletters:.....

adres:.....

postcode en woonplaats

e-mailadres

geeft zich hierbij op als donateur van de Comenius Stichting en zal jaarlijks, tot wederopzegging € (min. € 20,-) geven.

datum.....handtekening

Opsturen naar: Comenius Stichting, Postbus 5810, 1410 GA Naarden

Aanmelding als donateur is ook mogelijk via de website van de Comenius Stichting www.comenius-naarden.nl.